

Nr 786

Av herrar Gustavsson i Alvesta och Nihlfors, om offentligt biträde i vissa intagnings- och utskrivningsärenden enligt mentalsjukvårdslagen.

År 1966 tog riksdagen ställning till den nya mentalsjukvårdslagen. Där stadgas att intagen i ärenden hos sjukhusnämnd äger anlita biträde. Sinnessjuklagstiftningskommittén, vars betänkande (SOU 1964:40) låg till grund för förslaget om mentalsjukvårdslag, föreslog att om så fanns erforderligt för tillvaratagande av den intagnes rätt kunde offentligt biträde, som skulle erhålla ersättning av allmänna medel, förordnas åt den intagne.

I motioner till förra årets riksdag understöddes kommitténs krav på offentligt biträde i ärenden inför sjukhusnämnd och mentalvårdsnämnd. Yrkandet avstyrktes av andra lagutskottet med motiveringen att frågan om offentligt biträde i mentalvårdsärenden hänger samman med möjligheterna att erhålla fri rättegångshjälp i förvaltningsprocessen och att en samlad bedömning av dessa spörsmål borde avvaktas. Man anförde också att ett alltför rättegångsliknande förfarande som fjärrar mentalsjukvården från annan sjukvård borde undvikas.

Den senare invändningen mot förslaget om offentligt biträde ter sig mindre vägande. Mentalsjukvården skiljer sig från annan sjukvård genom att man där har särskilda möjligheter till tvångsintagning. Att kringgärda denna intagningsform med vissa rättssäkerhetsgarantier kan knappast i sig innebära att man ökar mentalsjukvårdens särställning.

I intagnings- och uttagningsärenden är det icke sällan avgörande för beslutet hur vissa faktiska förhållanden närmare gestaltat sig, t.ex. då omständigheterna i samband med visst handlande är avgörande för huruvida vederbörande fyller visst farlighetsrekvisit. Bl.a. i sådana situationer är det från rättssäkerhetssynpunkt av synnerlig vikt att den intagne, som till följd av frihetsberövandet icke själv kan verkställa utredning utanför sjukhus, har möjlighet att bli biträdd av någon utomstående. Det är emellertid från rättssäkerhetssynpunkt inte tillräckligt att den intagne är medgiven rätt att vända sig till utomstående för att erhålla biträde. Den intagne kan nämligen på grund av brist på pengar eller av annan anledning sakna faktisk möjlighet att utnyttja denna rätt.

Det är därför angeläget att förutsättningar finns att förordna offentligt biträde, som arvoderas med allmänna medel. Detta är enligt vår mening så angeläget att frågans lösning inte bör anstå till dess generella bestämmelser om rättshjälp i den administrativa processen beslutats.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi,

I. att riksdagen för sin del måtte besluta sådan ändring av lagen den 16 juni 1966 om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall, att offentligt biträde, arvoderat med allmänna medel, skall kunna anvisas intagen i ärenden hos sjukhusnämnd; samt

II. att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig författningstext.

Stockholm den 26 januari 1967

Rune Gustavsson (cp)

i Alvesta

Folke Nihlfors (fp)
